

RECENSIONES

Franz Freiherr von Tunkl, *Kurze Geschichte der Klöster, ihrer Beraubung und Vernichtung. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte* 1927. Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn. Ladenpreis, geb. Mk. 5.

Velen zullen dit boekje met genoegen in de hand nemen en met voldoening ten einde lezen. De naam van den uitgever : " Schöningh-Paderborn " waarborgt reeds een goed verzorgden druk en smake-lijke uitvoering.

Freiherr von Tunkl heeft zich met liefde aan zijn taak gegeven. Hij stelde zich voor, een ruimen lezerskring te vinden voor zijn causerieën over het Westersche kloosterleven. Met de zeven-mijlenlaars stapt hij door het uitgebreide verleden der religieuze beschaving. Op ternauwernood honderd bladzijden wordt een historie doorloopen van af de teistering der volksverhuizing tot en met de communistische woelingen in Hongarije. Zijn werk is een apologie geworden van het kloosterlijke leven. De beteekenis van den religieuzen staat voor het heil van den evenmensch naar lichaam en naar geest wordt uitvoerig en pakkend aan het historisch detail toegelicht.

Interessant is de samenstelling van de verschillende beweegredenen, die tot het stichten der kloosters aanleiding hebben gegeven. Met bijzondere voorliefde verwijlt de schrijver bij de vorming der boekerijen. De verschillende aanslagen op het kloosterwezen in het verloop der tijden zijn tot hoofdgroepen saamgebracht en door typeerende bijzonderheden geïllustreerd. Uit alle hoeken droeg de schrijver zijn materiaal bijeen : zoowel de statige folio-banden der Monumenta werden geraadpleegd als de couranten van den dag.

Onze Orde is niet sterk vertegenwoordigd, doch daarvan moeten we eer ons zelf een verwijt maken dan den ijverigen Freiherr. Ook al zijn er goede beschrijvingen van verschillende kloosters, aan de behandeling van themata, die een totaliteit beroeren, zijn we nog niet toe. De leemte doet zich ook gevoelen bij het laatste gedeelte van het werkje, dat over de lotgevallen van ongeveer 800 opgeheven of verwoeste kloosters handelt.

Wanneer we ten slotte iets aan te merken hebben, is het dit : waarom geen register van personen, plaatsen en zaken aan het boekje toegevoegd ? Elk schrijver van een geschiedkundig werk moest van de waarheid doordrongen zijn, dat een boek zonder register veel overeenkomst heeft met een mes zonder heft.

H. HEIJMAN

* * *

Recueil des Colophons des Manuscrits chrétiens d'Égypte par Arn. Van Lantschoot, chanoine régulier de l'Ordre de Prémontré, Docteur en Théologie, licencié en langues sémitiques, Lauréat du Concours Universitaire. — Tome I : *Les Colophons coptes des manuscrits sahidiques* (Mémoire couronné au concours Universitaire pour 1924-1926) — Fascicule 1. : Textes ; fascicule 2 : Notes et Tables. Louvain-Istas. Chaque fascicule formant un volume séparé, ce sont ces deux volumes du tome I que Monsieur Van Lantschoot a présentés pour conquérir le titre de Docteur en philologie Orientale, titre qui lui a été décerné avec la plus grande distinction.

Comme on le remarque d'après le titre complet que nous avons donné, cette publication déjà importante, comprenant 224 et 154 pages, n'est que le commencement d'un travail de longue haleine qui embrassera tous les colophons des manuscrits chrétiens d'Égypte. Notons encore qu'il commence une série d'un groupe de publications qui s'appellera : *Bibliothèque du Muséon*.

Des comptes-rendus compétents paraîtront dans différentes revues scientifiques, nous avons entendu les plus grands éloges de ce travail, c'est aussi l'avis des membres du Jury universitaire qui ont accordé les plus belles palmes au récipiendaire du doctorat. Cet ouvrage avait d'ailleurs été présenté au Concours Universitaire, et avait été hautement apprécié par les délégués des différentes universités de Belgique.

Profane dans la matière, je dois me contenter de décrire brièvement ces deux volumes, qui se présentent sous un bel aspect, imprimés avec grand soin, sur beau papier, format petit in 4°.

Le fascicule 1. contient le texte des souscriptions que l'auteur doit à ses recherches personnelles ou à de bienveillantes communications. Monsieur van Lantschoot a examiné tous les mss. coptes-sahidiques de la Bibliothèque Nationale de Paris, dont il a pu avoir communication ; plusieurs mss. de Turin et de Berlin ont été déchiffrés d'après des photographies, il a examiné les mss. originaux des bibliothèques de Londres, de Manchester, de Rome et de Naples.